

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціальні послуги для ветеран(ок)ів у громадах»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *23 Соціальна робота*

Спеціальність – *231 Соціальна робота*

Освітньо-професійна програма – *Соціальна робота*

Кількість кредитів – *4*

Рік підготовки – *1, семестр – 2*

Компонент освітньої програми: *вибірковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: **Джуган Руслана Іванівна**, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи, e-mail: ruslana.sopko@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Актуальність дослідження проблеми соціальної роботи з ветеранами гібридної війни пов'язана з викликами, які постали сьогодні перед українським суспільством. Неоголошена війна, розпочата 24 лютого 2022 року, вплинула на кожного громадянина нашої країни, оскільки війна – це одна із найбільших життєвих травм. Поява категорії клієнтів соціальної роботи, ветеранів гібридної війни, сприяє пошуку нових напрямів соціальної роботи з даною категорією клієнтів. Роль соціальних працівників у роботі з ветеранами набуває нового змісту – допомагають ветеранам та їхнім родинам отримати доступ до державних і громадських ресурсів, які їм доступні, інформуючи своїх клієнтів про пільги, на які вони мають право, направляючи їх, як подати заявку на ці пільги. Важливим аспектом соціальної роботи з ветеранами є підтримка їх родин, коли один із членів родини бере участь в активних бойових діях, а також підтримка після повернення із зони бойових дій. Допомога ветеранам є неможливою без стабільної, відкритої та дієвої системи підтримки процесу їх реінтеграції, після участі у гібридній війні. Основою створення реінтеграційної підтримки ветеранів є виявлення їх проблем і розроблення напрямів соціальної роботи з ветеранами.

2. Метою навчальної дисципліни: ознайомлення з проблемами надання соціальних послуг у громаді з урахуванням воєнного стану та проблемами реінтеграції ветеран(ок)ів.

Завдання курсу: формування фахових компетентностей для надання якісних соціальних послуг у громадах, ветеранам та іншими клієнтам, які потребують соціальної підтримки. з урахуванням сучасних світових тенденцій у розвитку соціальної роботи.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Тема 1. Специфіка соціальних потреб ветеранів та їхніх сімей

Тема 2. Типи соціальних послуг для ветеранів: психологічна підтримка, юридична допомога, медичне обслуговування

Тема 3. Організація соціальних послуг для ветеранів на різних рівнях: місцевий, регіональний, національний

Тема 4. Взаємодія з іншими інституціями та організаціями для надання комплексних послуг ветеранам

Тема 5. Сучасні тенденції та інновації у сфері соціальних послуг для ветеранів

Тема 6. Етичні аспекти роботи з ветеранами та питання конфіденційності

Тема 7. Роль соціальних технологій у покращенні надання соціальних послуг для ветеранів у громадах

Тема 8. Реінтеграція ветеранів у цивільне життя: виклики та можливості.

Тема 9. Гендерні та культурні аспекти надання соціальних послуг ветеранам

Тема 10. Розвиток навичок спілкування та побудови довіри з ветеранами для успішної роботи з ними

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Загальні компетентності (З)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

З1. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.

З2. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації про отримувачів соціальних послуг.

З3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

З10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення з урахуванням їх національно-культурного, гендерного, соціального статусу.

ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.

ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності),

налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності.

ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК18. Здатність орієнтуватись у системі законів та нормативно-правових актів, що діють в сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують соціальної підтримки і допомоги.

Фахові компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

И2. Здатність розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності соціального захисту населення на індивідуальному, груповому рівнях, в тому числі у межах адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади в межах повноважень.

К1. Здатність визначати показники якості надання соціальних послуг та соціальної підтримки мешканцям адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади та застосовувати їх під час оцінювання якості.

К2. Здатність розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та реалізації управлінських рішень.

Л5. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати і розв'язувати конфлікти в професійному колективі.

М4. Здатність автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях у випадках загрози життю та / або здоров'ю отримувачів соціальних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блінов О.А. Напрямки організації та психологічні технології військово-соціальної роботи. Теоретичні та практичні проблеми надання соціальних послуг в Україні: монографія / [Котикова О., Блінов О., Радченко М. та ін.]; за заг. ред. О. Котикової. Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2023. С.106-144.
2. Блінов О.А. Організаційні ресурси психологічної реабілітації військовослужбовців. Організаційна психологія. Економічна психологія. 2022. №1 (25). С.16-22.
3. Блінов О.А., Сластьоненко О.О. Нормативно-правове забезпечення та удосконалення фінансування психологічної реабілітації комбатантів.

Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. №5. С.39-43.

4. Бриндіков Ю.Л. (2018) Теорія та практика реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: Дис. ... докт. пед. наук за спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Хмельницький: Хмельницький національний університет. Доступно: http://tnpu.edu.ua/naukova-robita/documentsdownload/d-58-053-03/Dis_Bryndikov.pdf
5. Горбунова В., Савиченко О., Тичина І., Портницька Н. Методичний посібник для соціальних працівників: Посилення спроможності соціальних працівників здійснювати психосоціальну підтримку ветеранів та їх сімей з питань психічного здоров'я. IREX: Програма рінтеграції ветеранів, 2022. 61 с.
6. Гордієнко Є. Механізми реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні: дис. докт. філософії з публічного управліннята адміністрування. Харків, 2021 р. 217 с.
7. Жиленко Р. Досвід США у запровадженні системи приятелів у роботі з ветеранами, що страждають на ПТСР. Науковий Вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2017. Вип.2(41). С.102-104.
8. Захаріна Т. Напрями соціальної роботи з ветеранами гібридної війни. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2023. №1(52). С.55-59.
9. Івакіна А.С. Соціальна робота з ветеранами бойових дій в сучасній Україні: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр». Івано-Франківськ: ХДУ, 2022. 42 с.
10. Каплан Ю., Двігун А. Адаптація ветеранів війни до мирного життя: помічник ветерана. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/adaptatsiya-veteraniv-viynu-do-myrnoho-zhyttya-pomichnyk-veterana>
11. Ломоносова Н., Хелашвілі А., Назаренко Ю. Соціальні послуги для ветеранів та ветеранок у громадах: виклики та потреби. Cedos. 2024. URL: <https://cedos.org.ua/researches/soczialni-poslugy-dlya-veteraniv-ta-veteranok-u-gromadah-vyklyky-ta-potreby/>
12. Слозанська Г., Горішна Н., Бибик Д., Криницька І. Соціальна підтримка ветеранів/ветеранок російсько-української війни та їх сімей у воєнний та повоєнний час. Social Work and Education. 2023. №10(1). С.47-62.
13. Шапошникова І.В., Макар М.М. Інноваційні соціальні технології у роботі з учасниками бойових дій. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка та психологія. 2024. № 3. <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2024-3-03-01>
14. Шевченко Р.П. Інноваційні підходи до організації соціального захисту ветеранів війни: міжнародний досвід. Інвестиції: практика та досвід. 2024. №3. С.184-188.